

BOG

MATILDA (/BOEGER/MATILDA)

Af Mary Shelley (/forfattere/mary-shelley) (2024)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/matilda) for at anmelde

Forrygende og foruroligende roman af Mary Shelley for første gang på dansk og lige til tiden.

ANMELDELSE

25 apr.24

(/users/asger-beier-berndsen)

Af Asger Beier Berndsen (/users/asger-beier-berndsen)

Forrygende og foruroligende roman af Mary Shelley for første gang på dansk og lige til tiden.

Mange vil nok kende Mary Shelley for hendes uomtvistelige hovedværk, den evigt friske klassiker Frankenstein (<https://litteratursiden.dk/boeger/frankensteen-eller-den-moderne-prometheus>) (1813), der stadig forfører nye læserhjerter og kan tolkes i imponerende mange moderne perspektiver. Derfor er det en gave sendt fra oven, og Gyldendals glimrende og æstetiske udgivelsesarbejde og Birgitte Steffen Nielsens fine oversættelse, at vi nu endelig kan læse hendes mere ukendte, næsten ligeså sprudlende, men absolut ligeså mørkrandede værk, 'Matilda', der blev skrevet i 1820, men som først blev udgivet posthumt i 1959. Hvorfor så længe efter? Jo, da Mary Shelley havde sat sidste punktum i manuskriptet, overleverede hun det til sin far, filosofen William Godwin, der efter læsningen satte det bag lås og slå, så ingen skulle læse de forfærdende sider i samtiden.

Når jeg nu beretter om brevfortællingens præmis, forstår man måske godt faderens reaktion: 20-årige Matilda ligger på sit dødsleje og fortæller herfra sin smertefulde livshistorie. Hun vokser op hos sin uengagerede tante, fordi hendes mor døde i

barselssengen, og da faderen i sorg og afmagt over tabet af sin kone rejser bort, er Matilda hensat til et liv i isolation. I længsel efter omsorg fra en omverden, der ikke griber eller ser hende, drømmer hun om at sin far igen. Da hun er blevet 16, vender han tilbage, og hun får kortvarigt indblik i livet, der kunne have været. Hun mødes endelig af en for hende faderlig kærlighed. Det lyder jo forløsende, men ønsker man ikke at vide mere, bør man stoppe læsningen her.

Herfra blotter romanen sin tragiske og dybt urovækkende knude, for farens kærlighed er nemlig slet ikke faderlig men kødelig (!). Herfra læser man med afgrundsdyb sympati for Matilda, der afsløringen til trods stadig længes efter sin faders rene omsorg, men også med væmmelse overfor faderen, der detonerer Matildas korte lykke og herefter efterlader hende til at leve i ruiner af internaliseret skam og følelse af *“Er det mig, der har gjort noget forkert?”*. Ubehaget til trods kan man alligevel ikke slippe fortællingen, der er vædet i det mørkeste mulm. Shelleys sprog er nemlig med en blanding af taktil patos og højstemt drama den perfekte cocktail til at formidle den antikke tragik: *“[D]u ejede hele mit hjerte, mens jeg som en regnbue, der forgæves stråler for et stærblindt øje, stræbte mod at mildne dine dybe sorger”*. Det er forfærdeligt, men romanen emmer også af hjerteskrærende skønhed, når den beretter om en kærlighed imellem de to, der ikke kan mødes – den enes ren, den andens perverteret.

Slet skjult i det ubehagelige i fortællingen gemmer der sig også en historie om noget dybere og aktuelt. Man læser med kvalmende og grædende hjerte, hvordan Matildas behov for omsorg modsvares af et emotionelt overrumplende overgreb fra en mand, da hun frarøves sin agens og gøres til genstand for en uprovokeret seksualisering. Den kærlighed, faderen kaster på hende, er ikke til en datter, ikke til et menneske, men til et instrument, der skal forløse et begær. Slet far-datter-relationen, og du har altså en vedkommende fortælling, der er en tragisk spejling for mange unge kvinder. Det, der slår endnu hårdere i læsningen, er Matildas selvbeprejelse og selvansagelse oven på de skæbnesvangre ord fra faderen, og selvom hun ikke selv har bestemt det, ligger hun derfor nu med et arret sind, en skamfuld krop og en *“sønderknust sjæl”* på sit dødsleje – når det burde være faderens lod.

'Matilda' er svær at slippe, både under og efter læsningen, og forfatteren Cecilie Lind har skrevet et velfungerende efterord, der, som gode efterord bør, får fortællingen til at synges endnu tydeligere og tankerne til at bundfælde sig dybere.

BOGDETALJER

